

Čas a časování (časení)

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2004](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2004](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 6. 12. 2004
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 6. 12. 2004

Čas a časování (časení)

V úvahách o povaze „času“ nelze začínat tzv. obecným časem, protože tento „obecný čas“ není samostatnou a už vůbec ne jednoduchou „skutečností“, nýbrž spíše jakýmsi „polem“, v němž se překrývají a prolínají „konkrétní časy“, vlastní jednotlivým (pravým) událostem v určité oblasti a také integrovaným (pravým) superudálostem (jakými jsou např. živé organismy, ale v jistém smyslu a rozsahu také jejich „orgány“, které si vždy podržují jakousi částečnou samostatost, ačkoliv jsou vintegrovány do organického celku). Základní rovinou dění času je časování (časení, „vyčasovávání“ – Pechar et al.) pravých jsoucen (pravých, tj. vnitřně integrovaných, v jeden celek sjednocených událostí). Toto dění samo ovšem neprobíhá jen ve smyslu lineárního „dříve-potom“, nýbrž také a dokonce především ve smyslu „ještě ne-už ne“, tedy ve smyslu zpředměťňování nepředmětného resp. zvnějšňování vnitřního. A právě tento vztah mezi „ještě ne“ a „už ne“, který můžeme označit jako „už“, musí být nezbytně prostředkován aktivním „časováním“, vykonávaným nějakým jsoucнем (tj. pravou, tedy vnitřně sjednocenou, v časový celek integrovanou událostí). Konkrétnost resp. „konkrescence“, jež je charakteristickým znakem každého „konkrétního času“, který musí být aktivně vykonáván nějakým „subjektem“ (tj. buď už jeho vlastním děním, nebo jeho akcemi, jež od jeho vlastního dění jaksi odbočují, aby vposledu nějak zasáhly mimo jeho vlastní rámec), spočívá v jakémsi „srůstu“ jistého „ještě ne“ s příslušným „už ne“, jehož vykonávání směřuje proti tomu, co vnímáme jako tok onoho časového fundamentu, časování□, jímž je přicházející (a tedy ještě nenastavší, nýbrž teprve nastávající) „čas“, který nemůžeme ztotožnit ani s časem obecným (to bylo vyloženo výše), ani s časem kteréhokoli jednotlivého časujícího (čas vykonávajícího) subjektu. Odtud tedy vyplývá, že musíme pojmově odlišit čas A jakožto čas základní, bez něhož není možná žádná (subjektní) aktivita, čas B jakožto konkrétní čas, určitým subjektem vykonávaný, a posléze čas C jakožto „obecný“ čas, totiž pole, na němž se překrývají a navzájem prostupují jednotlivé konkrétní časy, vykonávané jednotlivými konkrétními subjekty.

(Praha, 041206-1.)